

महाराष्ट्रातील सर्व सरपंचांना मानधनात व  
सदस बैठक भत्त्यात वाढ.....

महाराष्ट्र शासन  
ग्राम विकास विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम-२०११/प्र.क्र.४०/पंरा-३  
बांधकाम भवन, २५ मझबान पथ  
फोर्ट, मुंबई- ४०० ००१  
दिनांक :- ६ सप्टेंबर, २०१४

**वाचा -**

१. शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम-२६९९/प्र.क्र.२०६(२)/पंरा-३, दिनांक २१ जानेवारी, २०००.
२. शासन निर्णय क्रमांक: व्हीपीएम-२००९/प्र.क्र.१२५/पंरा-३, दिनांक २७ जुलै, २००९.

**प्रस्तावना :-**

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम, १९५८ मधील तरतूदीनुसार ग्रामपंचायत ही एक स्वायत्त संस्था असून यापूर्वी ग्रामपंचायत सरपंचांना मानधन तसेच सदस्यांना बैठक भत्ता देण्यात येत नव्हता. नंतर ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग संदर्भाधीन शासन निर्णय क्रमांक १ नुसार ग्रामपंचायतीचे वार्षिक उत्पन्न लक्षात घेता सरपंचांना खालीलप्रमाणे मानधन देण्यात आले आहे.

अ.क्र.	ग्रामपंचायतीचे वार्षिक उत्पन्न (रुपये)	मानधनाची दरमहा रक्कम (रुपये)
१	१०,००० पर्यंत	२००/-
२	१०,००१ ते ३०,०००/- पर्यंत	३००/-
३	३०,००० पेक्षा जास्त	४००/-

यामध्ये सदस्य प्रति बैठक भत्ता रु.१०/- करण्यात आला. वरील प्रमाणे मानधन देताना सरपंच मानधनाकरीता शासन अनुदान ५०% व सदस्य बैठकभत्त्या करीता शासन अनुदान १००% देण्यात येत होते. त्यानंतर संदर्भाधीन क्रमांक २ च्या शासन निर्णयानुसार सरपंचांचे मानधन खालीलप्रमाणे सुधारित करण्यात आले आहे.

अ.क्र.	ग्रामपंचायतीची लोकसंख्या निहाय वर्गवारी	मानधनाची दरमहा रक्कम (रुपये)
१	० ते २००० पर्यंत लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	४००/-
२	२००१ ते ८००० पर्यंत लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	६००/-
३	८००१ पेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	८००/-

त्याचप्रमाणे सदस्य प्रति बैठक भत्ता रु.१०/- वरून रु.२५/- असा करण्यात आला. तसेच वरील प्रमाणे सरपंच मानधनाचे शासन अनुदान ७५% व सदस्य बैठक भत्त्याबाबतचे शासन अनुदान १००% देण्यात येत आहे.

महाराष्ट्रातील सरपंच संघटना व लोकप्रतिनिधी यांनी वेळोवेळी केलेल्या मागणीनुसार व काळाच्या ओघात महागाई निर्देशांकात झालेली वाढ तसेच सरपंचांच्या कर्तव्यात झालेली वाढ विचारात घेऊन सरपंच मानधन व सदस्य बैठक भत्त्यात वाढ करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

### शासन निर्णय-

वरील बाबींचा सर्वांगीण विचार करून शासन निर्णय दिनांक २७ जुलै, २००९ मध्ये पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात येत आहे.

### सरपंच मानधन :-

ग्रामपंचायतीची लोकसंख्यानिहाय वर्गवारी विचारात घेऊन सरपंचांना ग्रामनिधीतून खालीलप्रमाणे मानधन दरमहा देय राहिल.

अ.क्र.	ग्रामपंचायतीची लोकसंख्या निहाय वर्गवारी	मानधनाची दरमहा रक्कम (रुपये)	शासन अनुदान टक्केवारी	शासन अनुदान रक्कम (रुपये)
१	० ते २००० पर्यंत लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	१०००/-	७५%	७५०/-
२	२००१ ते ८००० पर्यंत लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	१५००/-	७५%	११२५/-
३	८००१ पेक्षा जास्त लोकसंख्या असलेल्या ग्रामपंचायती	२०००/-	७५%	१५००/-

सरपंच मानधन देण्याकरीता ग्रामपंचायतीला येणाऱ्या वरील खर्चापैकी ७५ टक्के खर्चाच्या प्रतीपूर्ती करीता शासन ग्रामपंचायतीला अनुदान देईल.

### ग्रामपंचायत सदस्यांना बैठक भत्ता :-

प्रत्येक ग्रामपंचायत त्यांच्या सदस्यांना बैठकीस उपस्थित राहिल्याबद्दल रु. २००/- इतका प्रती बैठक भत्ता ग्रामपंचायत अदा करील. तथापि हा भत्ता एका वर्षात होणाऱ्या जास्तीत जास्त १२ बैठकीपुरताच मर्यादित राहिल. या विहित मर्यादेपेक्षा जास्त बैठकीसाठी भत्ता दिला जाणार नाही याची जबाबदारी संबंधित ग्रामपंचायत ग्रामसेवक व सरपंच यांची राहिल. तसेच ग्रामपंचायत सदस्यांना बैठक भत्ता देण्याकरीता ग्रामपंचायतीला येणाऱ्या खर्चाच्या प्रतीपूर्तीकरीता शासन १०० टक्के अनुदान देईल.

सरपंच मानधन व सदस्य बैठक भत्त्याचा खर्च मागणी क्रमांक एल-२, प्रधानशीर्ष - २०५३ - जिल्हा प्रशासन, ०९३ - जिल्हा आस्थापना - (०७) (०९) - ग्रामपंचायतीचे सरपंच, सदस्य यांचे मानधन व इतर भत्ते

आणि कर्मचाऱ्यांचे किमान वेतन यासाठी अनुदाने (२०५३ १०४२) - ३१ - सहायक अनुदान याखाली खर्च करण्यात येईल.

सरपंच मानधन व सदस्य बैठक भत्ता ग्रामपंचायत कर्मचारी यांचे किमान वेतन अदा केल्यानंतरच सरपंच मानधन व सदस्य बैठक भत्ता अनुज्ञेय राहिल. यासाठी सरपंच व ग्रामसेवक यांची संयुक्त जबाबदारी राहिल. प्रत्येक वर्षाचे सरपंच मानधन व सदस्य बैठक भत्त्याची जिल्ह्याची एकूण खर्चाची मागणी माहे १५ एप्रिल पूर्वी देण्यात यावी. त्यानंतर आलेली मागणी विचारात घेतली जाणार नाही.

सदर शासन निर्णयातील तरतूदी दिनांक १५ ऑगस्ट, २०१४ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णयाची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी १५ ऑगस्ट, २०१४ पासून करण्यात यावी. तथापि या खर्चास प्रत्यक्ष विधीमंडळाची मान्यता मिळाल्यानंतर व तदनुसार तरतूद झाल्यानंतरच निधी वितरीत करणेत यावा.

सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४२९/२०१४/व्यय-१४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in). या संकेतस्थळावर संगणक संकेतांक २०१४०९०११४४४०८६४२० वर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

डॉ. नरेश गिते

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई .
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
३. मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. मा. मंत्री ग्राम विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

५. मा. राज्यमंत्री ग्राम विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
६. सर्व मा. विधानसभा / विधानपरिषदेचे सदस्य
७. सर्व विभागीय आयुक्त
८. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
९. सर्व जिल्हा परिषदांचे उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत)
१०. सर्व गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती
११. सर्व मंत्रालयीन विभाग
१२. ग्राम विकास व जलसंधारण विभागातील सर्व पर्यवेक्षीय अधिकारी व कार्यासन अधिकारी
१३. निवडनस्ती (का.क्र.पंरा-३)